

**Controleprotocol voor de
accountantscontrole op de jaarrekeningen
2014-2018 van de gemeente Olst-Wijhe**

Olst-Wijhe, september 2014.
Corsanr. 14.405288

1. Inleiding

Op grond van art. 213 Gemeentewet (Gw) dient er een accountantscontrole van de jaarrekening plaats te vinden. Bij besluit van 26 mei 2014 heeft uw raad aan Deloitte Accountants opdracht verstrekt de accountantscontrole voor de jaarrekeningen 2014-2016 (met mogelijke verlenging) uit te voeren. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole is het gewenst een aantal zaken nader te regelen.

1.1. Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekeningen 2014 tot en met 2018 van onze gemeente. Omdat in het benoemingsbesluit van de accountant de mogelijkheid is opgenomen de contracttermijn met maximaal tweemaal een jaar te verlengen, geldt dit controleprotocol tot en met de jaarrekening 2018. Dit komt overeen met de zittingsduur van de huidige raad.

1.2. Wettelijk kader

De Gemeentewet (Gw), schrijft voor dat de gemeenteraad de accountants aanwijst voor de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

De controle geeft een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties (in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen);
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gw (Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden. Voorts brengt de commissie BBV (voorheen: het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten (PRPG) jaarlijks een "Kadernota Rechtmatigheid" uit, waarin de visie wordt weergegeven op rechtmatigheid in de accountantsverklaring. De kadernota heeft het karakter van een bindend advies aan gemeenten en accountants.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen".

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties. Hierbij richt hij zich op het ontdekken van belangrijke fouten en

baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties. De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

Naast de goedkeuringstoleranties wordt de rapporteringstolerantie onderkend. Deze kan als volgt worden gedefinieerd: de rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstolerantie en de rapporteringstolerantie(s) opgenomen, zoals deze door uw raad zijn vastgesteld in het controleprotocol 2009-2013 en het in DOWR verband gezamenlijk opgestelde programma van eisen voor aanbesteding van de accountantsdiensten op 20 januari 2014. Deze komen overeen met het wettelijk minimum:

	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Op basis van de begroting 2014 van de gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van ca. € 360.500 (1%) en een totaal van onzekerheden van ca. € 1.081.500 (3%) de goedkeurende strekking van de accountantsverklaring niet zullen aantasten.

De rapportagetolerantie, bepalend voor het al dan niet rapporteren van een fout of onzekerheid, wordt vastgesteld op 10% van de goedkeuringstolerantie (oftewel 0,1% van de omvangbasis). Dit komt voor onze gemeente op basis van de begroting 2014 neer op ca. € 36.000.

4. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidtoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid maakt gebruik van het normenkader dat in dit controleprotocol is vastgelegd. Het normenkader omvat de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden en van de gemeente Olst-Wijhe zelf en is limitatief gericht op:

- 4.1 de naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom "Regelgeving extern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij onze gemeente" is opgenomen (bijlage van dit protocol); dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
- 4.2 de naleving van de volgende kaders:
  - de begroting;
  - de Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet, uitgezonderd de in de artikelen genoemde termijnen en data- voor zover niet door hogere wet- en regelgeving vastgesteld;
  - de Controleverordening ex artikel 213 Gemeentewet;
  - en de overige gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in de kolom "Regelgeving intern" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij onze gemeente" (bijlage van dit protocol); dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Ten aanzien van de gemeentelijke verordeningen worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die

bepalingen, die hoogte, duur en doelgroep/object van financiële beheershandelingen betreffen. In verband hiermee vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep/object van de financiële beheershandelingen.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken, indien en voor zover het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten. Uitzonderingen hierop vormen aanbestedings- en subsidieregels en mandaat- en delegatiebepalingen voor zover van belang voor de getrouwheidscontrole door de accountant. Voorts kunnen interne regels wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van hogere besluiten, maar deze regels zijn op zich geen object van onderzoek. Het is (over het algemeen) aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

5. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt (een en ander zoals ook beschreven in het door uw raad vastgestelde programma van eisen voor aanbesteding van de accountantsdiensten op 20 januari 2014):

Interimcontroles

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interimcontrole uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag ten behoeve van het management uitgebracht (managementletter). Het management rapporteert aan het college. Bestuurlijk relevante zaken worden in het verslag van bevindingen aan de gemeenteraad gerapporteerd.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarrekening een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van de rechtmatigheidscriteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik- en oneigenlijk-gebruikscriterium).

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in paragraaf 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Accountantsverklaring

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Bijlage: Normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente Olst-Wijhe

In dit navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij onze gemeente relevante algemene wet- en regelgeving. Dit overzicht moet als volgt worden gelezen: In de eerste kolom wordt een algemene omschrijving gegeven die overeenkomt met de algemene aanduiding van producten. In de tweede kolom wordt e.e.a. nader uitgewerkt naar de specifieke activiteiten die onder zo'n programma/product vallen. In de kolom wetgeving extern wordt de te toetsen algemene wet- en regelgeving aangegeven die direct een relatie heeft met het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente. Deze algemene wet- en regelgeving moet veelal nog nader uitgewerkt worden. Voor subsidies van en voor derden worden bijvoorbeeld nadere subsidieregels door het gemeentebestuur opgesteld. Ook voor belastingen/heffingen moeten zaken nader worden geregeld en moet een juridische titel worden verkregen via een verordening. De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden (aan)gegaan worden onder meer ontleend aan de begroting en de beheersverordening.

Veelal heeft de gemeenteraad dus ter verdere implementatie van de uitvoering van deze algemene wet- en regelgeving eigen verordeningen en/of beleidsregels opgesteld, waarmee een nadere invulling wordt gegeven voor de lokale uitvoering van het daaraan verbonden financiële beheer. De meest gebruikelijke verordeningen en relevante besluiten zijn in de laatste kolom opgenomen.